

Öncü Gazetesi

Türk modernleşmesinin önemli dinamikleri arasında yer alan basın, Türk siyasi tarihinde de sanıldan/bilinenden daha fazla etkileri olmuştur. Bu durum, özellikle Cumhuriyet devrinde çok partili döneme geçilmesiyle birlikte daha farklı bir görünüm kazanmıştır. Genel olarak çok partili hayata geçiş sonrası Türk siyasi tarihine basın-siyaset ilişkisi açısından bakıldığında, son yarım yüzyılın bir yönüyle basın üzerinden siyasete baskı, diğer yönüyle siyaset üzerinden basını kontrol mücadelesiyle geçtiği söylenebilir. Bu olgunun gelişkin örneklerinden biri de 27 Mayıs sonrasında ortaya çıkan basın ortamıdır. 27 Mayıs darbesi; gerçekleştirenler açısından rejimin bekası yönünden merkez-çevre hareketliliğini kontrol altında tutmak amacıyla iç politika, ekonomi, kültürel hayat ve basında disiplinli bir süreci hedeflemiştir. Bunun sonucu olarak basın bir anlamda “kendiliğinden” mevcut ortama adapte olmuştur. Basının geneli yeni dönemin atmosferini yansıtırken oldukça itinalı bir üslubu benimsemiştir. Bunun yeterli görülmemesi düşüncesinden hareket eden bir grup aydın, darbenin önde gelen isimlerinden Alparslan Türkeş’in de desteğiyle yeni bir gazete çıkararak 27 Mayıs’ın hedeflerini kitlelere aktarmak istemişlerdir. *Öncü*’nün kuruluşu bu şekilde gündeme gelmiştir.

Gazetenin kuruluşunun, Milli Birlik Komitesi üyesi Alparslan Türkeş’in düşüncesi ve Ziya Tansu’nun finans desteğiyle 28 genç gazeteci öncülüğünde gerçekleştirildiği görülmektedir. İlk sayısı 26 Ağustos 1960’ta çıkan *Öncü*’nün, “Yolumuz” adını taşıyan başmakalesinde gazetenin manifesto niteliğinde çıkış yazısı bulunmaktadır. Bu yazıda, geride kalan on yıllık karanlık dönemde basının çok zorlu sınav verdiği ve özellikle düşük iktidarın kötülükte bu denli ileri gitmesinde bu süreçte “eğriye destek, doğruya köstek” olan basının da vebalinin son derece büyük olduğu belirtilmekte, buna karşılık idealist gazetecilerin ise katile katile zindanlara atıldıkları, buna rağmen gaza bayraklarını şanla dalgalandırarak, 27 Mayıs İnkılabında kalemlerini kahramanların kılıcı gibi kullananların şeref payının büyük olduğu vurgulanmaktadır. Yazıda basın alanına atılırken dünün kısa bir muhasebesi yapılmak suretiyle takip edilecek yolun belirleneceği ve bunda basının hayati bir rol oynayacağı ifade edilmiştir. Bu yol, hakkın yanında haklının karşısında, asla ye’se düşmeyerek memleket meselelerinin üzerine cesaretle gidilecek bir yol olarak tarif edilmiştir.

Gazete, bu yazıdan da görüldüğü gibi Türkiye tarihinde yeni bir dönemin başladığı, bu dönemin Cumhuriyet’in bir anlamda yeniden yapılandırılarak, özellikle geride kalan on yıllık dönem üzerinden tam bir devr-i sabık vurgusuyla, II. Cumhuriyet dönemine geçildiğini haber vermektedir. *Öncü*, bu tarz bir vizyonuyla 27 Mayıs eylemi doğrultusunda dönem konjonktüründe yeni bir Kemalizm yorumu getirmektedir. Bu yorum Türk modernleşmesinin ana çizgilerini yansıtan pozitivist, aydınlanmacı anlayış doğrultusunda bundan ödün vermeyen kontrollü bir yönetimi ifade etmektedir. Gazete mizanpajıyla bu misyonun sıkı bir takipçisi görünmektedir. İkinci sayısında yer alan çarşafıla mücadeleyi vurgulayan karikatür, irtica ile eylem planının habercisi niteliğindedir. Yine gazetenin ilk sayısından itibaren Türkiye’nin Kemalist düşünce tarihinde önemli bir yeri olan Mahmut Makal’ın *Bizim Köy* adlı romanının tefrika edilmesi, söz konusu misyonun bir başka işaretidir. 28 Ağustos sayısında Demokrat Parti yönetimi için “Düşük”ler tabiri kullanılmakta ve sokak isimlerinde yapılan değişikliklere kadar yeni dönemin farklı yanları haber verilmektedir.

Gazetenin 29 Ağustos tarihli başmakalesinde Aydın Yalçın, aslı meselenin anayasa hazırlıkları, seçimlerin tarihi, düşük iktidarın mahkemesi, orman davası, eğitim davası ve toprak reformu gibi konular olmakla birlikte, bunların geçici hükümetin görevinin sona ermesinden sonra tavsamaması ve ivedilikle ele alınması, bunun için de hazırlık ve planlama safhasında bu davaların hukuki müeyyidelerinin tespit edilmesi ve hemen icraatına geçilmesi olduğunu belirtmektedir. Makalede ayrıca siyasal alanda rekabet edecek tarafların demokrasi oyununun kaidelerine

samimiyetle uymaları, batılılaşma ve laikliğin temel hedeflerinin tartışma konusu dışında bırakılması gerektiği hatırlatılmaktadır.

Gazetenin 30 Ağustos tarihli sayısında yer alan fikir köşesinde; 27 Mayıs İnkılabı'nın sadece siyasi bir çeteyi işbaşından uzaklaştırmaktan ibaret olmadığı, gerçekte halkın tasvip etmediği bir düzene karşı yapıldığı, dolayısıyla bu doğrultuda yeni düzen değişikliği konusunda siyasi demokrasiyi yozlaştıran sosyal sebeplere kadar inilmesi gerektiği belirtilmektedir.

31 Ağustos tarihli başmakalede Aydın Yalçın, 27 Mayıs sonrası sürece ideoloji ve sistem açısından yaklaşmaktadır. Aydın Yalçın bu konuda yapılması gerekenin sistem sorunundan ziyade aydın-bürokrat-ordu eksenindeki duyarlılığın geliştirilmesi olduğunu vurgulamıştır. Yalçın, bu konudaki yaklaşımını ertesi günü yazdığı "Yurdu Tanımak ve Kendimize Güvenmek" adlı yazısında da sürdürmüştür.

Gazetenin 1 Eylül tarihli ikinci sayfa makalesinde Bülent Daver, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Orta Doğu ve Güney Asya ülkelerinde olgulaşan askeri hükümetlerin, demokrasi sarayının büyük ve aydınlık salonlarına giden yolda "zaruri bir bekleme odası" olduğu varsayımından hareketle bu olguya, St. Thomas, Boucner Marina, Kant ve John Locke gibi Batı düşünürlerinin fikirlerinden ve İslam hukukundan örnekler vererek bunun tiranlığa karşı halkın direnme hakkının bir sonucu olduğunun altını çizmiştir. Daver, bir sonraki sayıda ise askeri ihtilallerle sosyal demokrasi arasındaki ilişkiyi Duverger'in bu konudaki tezlerine dayanarak Mısır'daki Nasır örneğiyle açıklamış ve 27 Mayıs'ın bu açıdan taşıdığı anlamı belirtmiştir.

Gazetenin başyazarı konumunda görülen Aydın Yalçın, "Teşhisi İyi Koymalıyız" başlığını taşıyan yazısında sorunun kaynağında, DP liderleri olan Bayar ve Menderes'in Türkiye'yi yeni ufuklara taşımak için gerekli fikir ve muhayyile zenginliği ve manevi hayat yoksunluğu dolayısıyla halk hareketini adım adım asıl mahrekinden uzaklaştırmasının yattığını ileri sürmüştür.

Gazetenin, "Tarihte Bugün" köşesinde Oktay Ekşi imzasını taşıyan yazıda, 6-7 Eylül 1955'teki olayların Fatin Rüştü Zorlu'nun arzusuyla tertiplendiği ve Menderes'in bu olayları Londra'ya "bir miting oldu" şeklinde haber verdiği belirtilmiştir. Aynı günkü gazetede İnönü'nün, "idareye yürekten yardımcı olmalıyız" şeklindeki sözü manşetten verilmiştir. Karikatür köşesinde ise Menderes'in vatan sathında yatan gayrimeşru çocuğunun mezarı yer almıştır.

12 Eylül tarihli sayısında ön sayfada Bayar, Menderes ve diğer düşüklere ait yolsuzluk dosyalarıyla ilgili olarak Osmanlı Bankası'nda bulunan ve unutulmuş olan on kasanın açıldığı ancak para miktarının belirtilmediği haberi yer almıştır. Gazetenin aynı günkü bir başka haberinde ise Milli Eğitim Bakanı Bedrettin Tuncel'in, Türkçenin yabancı kelimelerden arındırılması gerektiğine dair görüşlerine yer verilmiştir. Yine aynı sayıda 27 Mayıs için hazırlanmış olan Ak Devrim kitabının köylere kadar dağıtımının yapılmakta olduğu haberi yer almıştır.

Gazetenin 8 Ekim sayısında Aydın Yalçın, başmakalede; 27 Mayıs'ta askeri idarenin ilk icraatlarından biri olarak hapisteki aydın ve gazetecilerin kurtarılması olduğunu belirterek, mevcut basın kanununun değiştirilmesi suretiyle ordunun tabii müttefiki ve vefakâr dostu olan basına hürriyetin verildiğini ifade etmiştir.

Gazetede 13 Ekim'de, Yassıada davasının hazırlıklarının tamamlandığı manşetten verilmiş, bu haberin hemen altında Celal Bayar'la ilgili köpek davası fotoğrafıyla beraber yer almıştır. Bunun dışında gazetenin kapak sayfasının tamamına yakını yolsuzluk haberleri ile doldurulmuştur. Mükerrerem Sarol ve Fatin Rüştü Zorlu ile ilgili 74 milyon liralık kredi yolsuzluğu bunlardan biridir. 14 Ekim sayısında "Bir suç devrinin hesabını verecek olanlar bugün adalet huzurunda"

manşeti yer almış ve hemen altında öğleden sonraki davanın konusu “Bayar ve Köpek” başlığıyla verilmiştir. Gazetenin 15 Ekim tarihli sayısı “Tarihi Yargılama Başladı” manşetiyle çıkmış ve iç sayfalarda DP’lilerin anayasayı nasıl ihlal ettikleri geniş bir biçimde sergilenmiştir. 22 Ekim tarihli sayısında ise, Menderes’in bebek arabasıyla gezen karikatürü yer almıştır. İlerleyen sayılarda dava ile ilgili yolsuzluk haberleri iri puntolu başlıklarla verilemeye devam etmiştir.

28 Ekim tarihli sayısında sür manşetten “Üniversite’de Büyük Tasfiye” haberi yer almıştır. Buna göre 115 sayılı kanun gereğince İstanbul, Ege, Atatürk ve İstanbul Teknik Üniversitesinden toplam 150 profesör, doçent ve asistanın üniversitelerden uzaklaştırıldığı, bunlar arasında çok değerli ilim adamlarının da bulunmasının büyük üzüntüye neden olduğu bildirilmiştir. İç sayfalarda görevine son verilen öğretim üyesi ve elemanlarının listesi yer almıştır. Üniversite camiası bu karara büyük tepki göstermiş, bunun sonucunda İstanbul ve İstanbul Teknik Üniversitesi rektörleri istifa etmişlerdir. Ertesi gün de Ankara Üniversitesi rektörü istifa etmiştir. Öğretim üyeleri böyle bir darbeyi Menderes yönetiminden beklerken, 27 Mayıs yönetiminden görmelerinin kendilerinde büyük hayal kırıklığına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Aydın Yalçın da yazdığı başmakalede, üniversitenin bir yenilenme ihtiyacı bulunmakla beraber bu işin bu yolla ve bu çapta bir tasfiye hareketi şeklinde yapılmasının Türkiye’nin fikir hayatına da olumsuz etkileri olacağını belirtmiştir.

Gazetenin 31 Ekim tarihli sayısında Menderes’le ilgili bebek davası Ayhan Aydan fotoğrafıyla manşetten verilmiş, yine ön sayfada Altan Öymen imzalı haberde üniversite tasfiyesiyle ilgili olarak “Kim Ne Çeşit Ahlaksız?” haberi yer almıştır. Gazetenin aynı günkü sayısında yeni basın kanunuyla ilgili hazırlıklara yer verilmiştir. Bu iki olay, 27 Mayıs yönetiminin, “üniversiteden geçtik, Babıali’den de geçeceğiz” deyişini hatırlatmaktadır.

Öncü’nün 2 Kasım 1960 tarihli sayısında Aydın Yalçın, 27 Mayıs Devrimi’nin başarı şansıyla ilgili yazısında ilk devresinde; Türk aydınının, basının ve ilim müesseselerinin Türk ordusunun yanında yer alması suretiyle bu şansın mevcut olduğunu ve bunun devam ettirilmesinin şart olduğunu belirtmiştir. Bu vurgu, Türk modernleşmesinde Tanzimat’la birlikte ortaya çıkan ve kalemiye-seyfiye-ilmîye ittifakına dayanan tarihsel bloğun bu dönemde kendisini yeniden üretmesi ve tahkim etmesi şeklinde görülebilir.

Gazetenin 9 Kasım sayısında gazetenin sahibi Ziya Tansu, anayasa hazırlıklarıyla ilgili görüşlerini içeren bir başmakale yayınlamıştır. Tansu yazısında hazırlanacak anayasanın referanduma götürülmesi konusunda; 27 milyon nüfusun 17 milyonunun okur-yazar olmadığını, geri kalan büyük bir kısmının ancak gazete okuyucusu düzeyinde bulunduğunu, bundan dolayı 200 maddeye yaklaşan bir anayasanın halkoyuna götürülmesinin isabetli olmayacağını ifade etmiştir.

Gazetenin 14 Kasım sayısında, 27 Mayıs’ın önemli kırılma dönemlerinden olan 14’lerin Tasfiyesi haberi yer almıştır. Cemal Gürsel’in, Milli Birlik Kurulu’ndan 14 kişinin emekli edilmesiyle bu kurulu yeniden kurduğu haberi yayınlanmıştır. 26 Kasım sayısında Aydın Yalçın başmakalesinde, basının bir kısmının Menderes ve Bayar dönemindeki baskı ve tedhiş ortamının ve yeni dönemin hedeflerinin anlatılmasında yetersiz kaldığını vurgulayarak bu konuda anlayış birliğinden yakınmıştır.

Gazetede, 2 Aralık’ta Yassıada davalarıyla ilgili olarak dönemin Paris Büyükelçisi Numan Menemencioğlu’nun kumar borçlarının örtülü ödenekten yapıldığı, ayrıca Necip Fazıl Kısakürek’in örtülü ödenekten aldığı paralarla ilgili haberler yer almıştır.

Gazetede fikir köşesinde 17 Aralık’tan itibaren Kemal Karpat’ın “Türkiye’de Siyasi Parti Meseleleri” adlı yazı dizisi yer

almıştır. Karpat bu yazısında Atatürk devriminin yeni nesil tarafından nasıl algılandığını açıklayarak devrimin sosyal gruplar açısından önemini belirtmiştir. Karpat, bu açıdan 27 Mayıs'ı halk arasından çıkmış yeni kuşakların bir zaferi olarak değerlendirmiştir. Karpat yazısının ilerleyen bölümünde yer verdiği görüşe göre 27 Mayıs'ın, Türkiye'nin gerçeklerine uygun, sorunlara çözüm potansiyeli içeren yeni parti kurmak için fırsat verdiğini, bunun gerçekleşmediği takdirde Türk demokrasisinin günlerinin sayılı olduğunu belirtmiştir.

Gazetenin 5 Ocak 1961 tarihli sayısındaki başmakalede Aydın Yalçın, yeni kurulan Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin geleceği açısından taşıdığı öneme dikkat çekmiş, bunun dışında haber bölümünde kaçak açılmış olan Kur'an kurslarının kapatılacağı bildirilmiştir. 7 Ocak tarihli sayısında ise sürmanşetten "Dün Yeni Bir Devir Başladı" haberi yer almış ve Kurucu Meclis'le Milli Birlik Komitesi üyelerinin birlikte yaptıkları ilk toplantı, İkinci Cumhuriyet'in kuruluşunun başlangıcı olarak nitelendirilmiştir. 22 Ocak tarihli fikir köşesinde ise Aziz Nesin, Türkiye'de yaşanan sürecin bal gibi bir sınıf mücadelesi olduğunu, az gelişmişliğin bunu örtbas edemeyeceğini yazmıştır.

Gazetede 1961 yılından itibaren Yassıada sürecinin önemini yitirmeye başladığı, bundan sonra daha ziyade seçimler ile anayasa çalışmalarının ağırlıklı olduğu görülmektedir. 26 Şubat tarihli sayısında Aziz Nesin'in 3.5 uncu Kuvvet adını verdiği yazı dizisi başlamaktadır. Bu yazı dizisinin adı, basının Türk siyasetindeki güncel ve tarihi yeri hakkında fikir vermesi bakımından önemlidir. Otoriter basın anlayışının otorite karşısındaki yerini göstermektedir. Nitekim bu durum 1980'lerde büyük ölçüde değişime uğramış olacaktır. Gazetede sıkça yer alan haberlerden biri de memur maaşlarına yapılan zamların askeri kesime olanlarının vurgulanarak verilmesidir. Bunun bir örneği de er maaşlarının 31 kuruştan 10 liraya yükseltilmesidir.

Gazetenin 1 Mart sayısında, vefat eden Hasan Ali Yücel'le ilgili Cemil Sait Barlas imzalı yazı yer almaktadır. Bu yazıda Yücel'in aydın kimliği, kültür hizmetleri (Batı klasiklerinin tercümeleleri, köy enstitüleri) anlatılmış ve 27 Mayıs'ın, Hasan Ali Yücel'in yarım kalmış projeleri ve idealleri açısından yeni bir fırsat olduğu vurgulanmıştır.

Anayasa referandumundan % 63 evet, % 37 hayır oyu çıkmış, Bursa'da hayır oyunun çıkması üzerine Temsilciler Meclisi Bursa üyesi İbrahim Öktem meclis üyeliğinden istifa etmiştir. *Öncü*, ertesi günkü haberinde "Niçin Hayır Dediler?" "Anayasa Partisi Kazanmasaydı" konusunu gündemine taşımıştır. Bu konuda Ankara'nın bir köyü için referandumla ilgili olarak, "Bizim köyün kadınları renkli olduğu için hep hayır kullanmışlar" görüşüne yer verilmiştir. Öyle görünüyor ki referandum sonuçları *Öncü*'de hayal kırıklığı yaratmış durumdadır ve yeniden Yassıada gündemine dönülmüştür. Bu konuyla ilgili Yassıada Başsavcısı Altay Egesel'in, 107 idam istediği manşetten verilmiştir.

5 Ağustos tarihli manşette ise Cumhuriyet tarihinin önemli sosyal iktisat konularından olan Toprak Reformu Tasarısı'nın hazırlandığı haberi yine manşetten verilmiştir. Buna göre 5000 dönümden fazla olan arazilerin kamulaştırılacağı ve işlemez durumdaki arazilerin de dağıtılacağı bildirilmiştir.

Gazetede 15 Ekim'de sürmanşette, "Türk Milleti İkinci Cumhuriyet'in İlk Seçimi İçin Bugün Sandık Başında" haberine yer verilirken, yeniden İkinci Cumhuriyet söylemine dönülmüştür. Seçimler, 27 Mayısçılar açısından beklenen sonucu verememiştir. Aydın Yalçın bu konuyla ilgili yazısında seçim sonucunu sindiremeyen çevrelere dikkat çekmiş, "bugün aydınların, Batılı zihniyete sahip liberal düşünceli insanların yapacakları tek şey; memlekette çok partili sistemi gözden düşürmek için fırsat kollayan zümrelere karşı uyanık olmaktır. Memlekette demokrasi düşmanları pusuda beklemektedir" diyerek, Türk siyasi kültürünün olgusal bir sorununa değinmiştir.

Türk siyasal sisteminde aydın konumu konusu, *Öncü*'nün üzerinde sıklıkla durduğu meselelerden biri olmuştur. Bu

dönemde aydınların totaliter düzenlere olan eğilimi Aydın Yalçın'ı tedirgin etmiş görünmektedir. Bu konuda Yalçın, Başbakan İnönü'nün de konuşmasına atıfta bulunarak aydınların pozitivist, iddiacı, dogmatik tutumlarını Türk demokrasinin geleceği açısından eleştirmiştir. Gazetenin 8 Şubat tarihli sayısında Doğu'da Kürtçe eğitim teklifinin Milli Eğitim Komisyonu'nda reddedildiği haberi yer almıştır. 9 Şubat tarihli sayıda ise İnönü'nün huzursuzluğa teşhis koyduğu haberi verilmekte olup, bunun kaynağının da 27 Mayıs üzerindeki tartışmaların Türk silahlı kuvvetlerine karşı bir tecavüz derecesine ulaştığı, hükümet olarak buna izin verilmeyeceği belirtilmiştir.

27 Mayıs tarihli *Öncü*'de, "Türk milletinin özgürlük bayramını kutlar, devrim şehitlerini saygı ile anar" ifadesi yer almıştır. Aynı gün Cemal Gürsel de, "27 Mayıs mutlaka amacına ulaşacaktır" demecini vermiştir. Haziran ayı yeni koalisyon arayışları ile geçmiş ve bu ayda başmakale yayınlanmamıştır. 1 Temmuz tarihli sayıda CHP-YTP koalisyonunda devletçiliğin terkedilmesi dolayısıyla CHP'nin kişiliğinin kalmadığı manşetten verilmiştir.

20 Temmuz sayısında Türkiye İşçi Partisi genel başkanı Mehmet Ali Aybar, hakiki aydınlığın işçilerden geldiğini belirterek CHP'nin devletçiliğinin, özel teşebbüse halkın sırtından prim ödemek olduğunu söylemiştir. 1 Ekim'de Aybar'ın, "demokrasiyi ancak uyanık halk güçleri korur" şeklindeki demeci yine manşetten verilmiştir. 3 Eylül'de koalisyon hükümetinin çalışma bakanı Bülent Ecevit'in Morrison'u savunduğu haberi yer almıştır. 13 Eylül'de Öğretmen Dernekleri Federasyonu başkanı Şükrü Koç'un "Köy Enstitüleri Kurulmalı" önerisi sürmanşetten verilmiştir.

Türk basını, tarihi boyunca basının klasik işlevi dışında siyasetle iç içe bulunarak kitleler üzerinde bir anlamda baskı grubu oluşturmuştur. Büyük ölçüde doğuş şartlarından kaynaklanan ve gelenekselleşen bu özelliği dolayısıyla iktidarlar açısından da vazgeçilmez düzeyde önemsenmiştir. Çoğu zaman iktidar grubunun yanında bazen de bu güç karşısındaki konumuyla diyalektik bir ilişkiye geçerek siyasi yapıyı, dolayısıyla tarihsel süreci yakından etkilemiştir. Modern dönemin tarihsel bir olgusu olarak ortaya çıkan bu durum, Türkiye'nin yakın tarihinde kendine özgü bir seyir izlemiştir. Özellikle darbeler dönemlerinde basın otoriter yapının görünür temsilcisi konumuna gelmiştir.

Öncü gazetesi bunun karakteristik örneklerinden biridir. 27 Mayıs gibi farklı bir tarihsel kesitte bu hareketin "meşrulaştırılması", sürecin toplum tarafından içselleştirilmesi yönünde etkili olmaya çalışmış, bunda da belli ölçüde başarılı olmuştur. Yaklaşık iki yıl süren yayın hayatının birinci döneminde bütünüyle Yassıada davalarına odaklanmış ve bu sürecin kamuoyu tarafından kabullenilmesi yönünde etkili olmaya çalışmıştır. İkinci dönemde ise anayasa referandumu ve sonrasındaki seçimlerin kendisi açısından istenilen sonucu vermemesi dolayısıyla vizyonunu kaybetmeye başlamıştır. Gazetenin son altı ayında hemen hemen hiç başmakale ve fikir yazısı yer almamıştır. 27 Mayıs'ın kendisi açısından tekrarlanan bir sürece öncülük etmesi dolayısıyla *Öncü* gazetesi de daha sonraki dönemlerde bu açıdan yeni bir çıkışın habercisi olmuştur.

Fahri YETİM

KAYNAKÇA

"Yolumuz", **Öncü**, 26 Ağustos 1960.

AKALIN, Cüneyt, **Uluslararası İlişkiler Ortamında 27 Mayıs Müdahalesi**, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1999.

BARLAS, Cemil Sait, "Hasan Ali Yücel'in Ardından", **Öncü**, 1 Mart 1961.

BAŞGİL, Ali Fuat, **27 Mayıs İhtilali ve Sebepleri**, Çeltüt Matbaacılık, İstanbul 1966.

DAVER, Bülent, “Askeri Hükümetler”, **Öncü**, 1 Eylül 1960.

KAHRAMAN, Hasan Bülent, **Türk Siyasetinin Yapısal Analizi**, Agora Kitaplığı, İstanbul 2008.

KARPAT, Kemal, H., “Siyasi Partilerimizin İdeolojik Durumu CKMP ve CHP”, **Öncü**, 24 Aralık 1960.

MAZICI, Nurşen, “27 Mayıs Kemalizm’in Restorasyonu mu?”, **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce, Kemalizm**, C. 2, Ed. Tanıl Bora-Murat Gültekingil, İletişim Yayınları, İstanbul 2001.

NESİN, Aziz, “Bal Gibi Sınıf Mücadelesi”, **Öncü**, 22 Ocak 1960.

TANSEL, Selahattin, **27 Mayıs İnkılabını Hazırlayan Sebepler**, İstanbul 1960.

TEK, Hayati, **Darbeler ve Türk Basını**, Bilgeoğuz Yayınevi, İstanbul 2006.

TOKLUCUOĞLU, Ahmet, **27 Mayıs Otoritesinin Medya Temsilinde Öncü Gazetesi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul 2013.

TOPRAK, Zafer, “Tek-Parti Cumhuriyeti ve Demokrasi”, **Yeni Türkiye** C.I, S. 23-24 (1998), s. 1053-1055.

YALÇIN, Aydın, “Asıl Mesele Nerededir”, **Öncü**, 29 Ağustos 1960.

YALÇIN, Aydın, “İhtiyaç Sistem ve İdeoloji midir?”, **Öncü**, 31 Ağustos 1960.

YALÇIN, Aydın, “Teşhisi İyi Koymalıyız”, **Öncü**, 4 Eylül 1960.

YALÇIN, Aydın, “Demokrasi Düşmanları”, **Öncü**, 1 Kasım 1961.

28/11/2023 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/oncu-gazetesi/?pdf=5505> adresinden erişilmiştir